

Kainos Londono rinkoje 2011 06 06 (JAV doleriais)

Uncijos (31,1 g) kaina	Dienos pokytis
AUKSAS 1544,66	18,37
SIDABRAS 36,700	1,343
PLATINA 1817,00	7,50
PALADIS 787,00	21,00

Lietuvos banko nustatytas lito ir kitų valiutų santykis 2011 06 07

Valiuta	Lito santykis
Baltarusijos rublis, BYR 10 000	4,7295
Didžiosios Britanijos svaras sterlingų, GBP	3,8731
Euras, EUR	3,4528
Danijos krona, DKK 10	4,6299
Japonijos jena, JPY 100	2,9350
JAV doleris, USD	2,3562
Kanados doleris, CAD	2,4043

Kinijos ženminbi juanis, CNY 10	3,6366
Latvijos lats, LVL	4,8667
Lenkijos zlotas, PLN 10	8,7303
Norvegijos krona, NOK 10	4,4193
Rusijos rublis, RUB 100	8,4885
SDR, XDR	3,7797
Švedijos krona, SEK 10	3,8380
Šveicarijos frankas, CHF	2,8240
Turkijos lira, TRY	1,4993
Ukrainos grivina, UAH 10	2,9499

Lito ir svarbiausių užsienio valiutų santykiai

	Santykis	Dienos pokytis
LT/USD	2,3562	1,1744%
LT/GBP	3,8731	0,6796%
LT/RUB	0,084885	0,7866%
LT/PLN	0,87303	0,0424%

Lietuvių aukos gelbės Mozambiko miškus

Seniai žinoma tiesa - miškai yra planetos plaučiai. Deja, kai kuriose planetos vietose jie smarkiai nyksta. Viena iš tokių vietų įvardijama Afrika. Todėl Didžiojoje Britanijoje registruota tarptautinė gamtosaugos agentūra "Envirotrade" paskelbė žaliąją iniciatyvą, kurios tikslas - sukaupti lėšų, kurios padėtų atželdinti miškus Juodajame žemyne. Dar tiksliau - Mozambike. Prie iniciatyvos jau yra prisidėjęs Skandinavijos šalis, kai kurios tarptautinės bendrovės, tarp jų - ir Lietuvoje veikianči prekybos popieriumi lyderė UAB "Antalis". Jos vadovas kokybei ir socialinei atsakomybei Darius Juodka "Respublikai" tvirtino, kad miškų net atokiausiame pasaulio kampelyje išsaugojimas šiuo metu tampa visos planetos reikalu.

Sauliaus Venckaus nuotr.

► **ŠIRDELĖ.** Bendrovės "Antalis" vadovas kokybei ir socialinei atsakomybei Darius Juodka rodo, pirkdami kokia širdele pažymėtas popieriaus rūšis klientai galės paremti Mozambiko miškus

Vidmantas UŽUSIENIS
"Respublikos" žurnalistas

Planeta viena - vieni ir jos plaučiai

- Kodėl lietuviams turėtų rūpėti naikinami miškai kažkur Mozambike? - klausėme bendrovės "Antalis" vadovo kokybei ir socialinei atsakomybei D. JUODKOS.

- Deja, teturime vieną Žemę, todėl ir jos plaučiai vieni. Jei jie pažeisti Afrikoje ar Pietų Amerikoje, tai daro įtaką likusiam pasauliui.

Nykstant miškams atmosferoje didėja anglies dvideginio kiekis, jis jau sukėlė šiltnamio efektą ir gali net sunaikinti mūsų civilizaciją. Tik miškai, ypač atsinaujinantys, mus gali išgelbėti nuo katastrofos.

- Kodėl pabrėžėte žodį "atsinaujinantys"?

- Esant didesniam vartojimui, kasdienėje veikloje žmogus nuolat generuoja vis daugiau anglies dioksido. Transporto priemonės, elektros ir šilumos energija, gaunama deginant iškastinį kurą, - pagrindiniai anglies dioksido taršos šaltiniai. Todėl net naršydami internete, įjungdami šviesą ar kitaip naudodami termofikacinių elektrinių elektros energiją, pirkdami iš toli atvežtas prekes prisidedame prie didesnės anglies dvideginio emisijos.

Miškų atsodinimas ir jų plėtra yra veiksmingiausia kontroliuojama priemonė, mažinanti anglies dioksido poveikį. Fotosintezės metu medžiai skaido ore esantį anglies dvideginį, panaudodami anglį augimui ir išskirdami deguonį. Taip medžiai tampa savotiškais anglies "bankais".

Medžių gebėjimas pasisavinti anglį ir augti kinta priklausomai nuo

► **VILTIS.** Mozambike už lėšas iš Lietuvos paspartės nykstančių vietos miškų atsodinimas

jų rūšies ir amžiaus. Vegetacijos ciklo pabaigoje medžių augimas lėtėja, todėl svarbu, kad miškai būtų nuolat atsodinami ir prižiūrimi. Beje, dėl to juos būtina ir "atnaujinti".

Klimato sąlygos taip pat turi įtakos medžių augimo greičiui. Šiltesnėse kraštuose augantis eukaliptas jau po 15 metų gali būti naudojamas kaip žaliava medžio apdirbimo ir popieriaus pramonėje, todėl vis daugiau ūkininkų sodina eukaliptus vietų įprastinių kultūrų.

Atsinaujinimas ne visur tolygus

- "Antalis" parduoda popierių, kurio gamintojai dažnai kaltinami dėl nykstančių miškų. Esą didelė jų dalis iškertama tam, kad vėliau būtų pagamintas popierius, o tai daugiausia lemia miškų nykimą. Kam "Antaliui" žaloji "Envirotrade" iniciatyva?

- Dar sakoma, kad popieriui gaminti naudojama brandžiausia ir brangiausia mediena. Toks teiginys visiškai klaidingas. Tai lengvai praryjamas jaukas, deja, neturintis nei gamtosauga, nei faktais pagrįsto įrodymo. Kai kurie Švedijos popieriaus gamintojai net neturi skiedrų gamintojų linijų. Skiedras, pagamintas iš atliekų, tiesiogiai tiekia medžio apdirbimo įmonės ir lentpjūvės.

Modernūs medžio apdirbimo centrai vienoje vietoje jungia lentpjūvės, celiuliozės ir popieriaus ar kartono fabrikus bei logistikos centrus. Tokie centrai veikia labai efektyviai. Balinant celiuliozės atskirta medienos dalis panaudojama kaip biokuras, gaunama ekologiška šiluminė ir elektros energija, kuri toliau panaudojama celiuliozės ir popieriaus gamybos procese, o atidirbęs garas dar apšildo netoliese esančias gyvenvietes. Brangstant iškastiniam

kurui, popieriaus gamintojai toliau investuoja į bioenergijos gamybą. Artėja laikas, kai Skandinavijos celiuliozės fabrikai pagamins daugiau elektros energijos, nei naudos.

Švedijoje ir Suomijoje šalia didžiausių medienos perdirbimo, kartono ir popieriaus koncernų ištakų stovi miškų savininkai. Dar gerokai prieš atsirandant gamtosaugos schemoms šie miškų kooperatyvų savininkai suvokė savo ūkinės kultūros - medžių - atsodinimo ir miškų plėtrą naudą, todėl šiandien Europoje mes turime gerokai daugiau miškų nei prieš 50 ar 100 metų. Ši miškų plėtra yra pagrįsta net ne ekologine, o finansine nauda - kiekvienas ūkininkas supranta, kad nupjauti daugiau galima tik daugiau pasodinus.

Miškų savininkai yra ūkininkai, ir normalu, kad jie siekia finansinės naudos. Paradoksalu, bet Europoje medienos, popieriaus ir kartono pramonės plėtra lėmė miškų plotų didėjimą. Nemaža dalis pinigų, gautų pardavus medieną, grįžta atgal į miškus priimant naujus selekcinis sprendimus, sodinant jaunuolynus ir kokybiškiau prižiūrint miškus.

Kalbėdami apie popierių ir jo įtaką aplinkai dažnai pamirštame, kad popieriaus gamybai naudojama mediena yra atsinaujinanti žaliava. Popierių galima perdirbti iki šešių kartų. Kitaip nei plastikas, metalas ar stiklas, popierius kompostuojamas suyra per kelias savaites. Tikriausiai atkreiptė dėmesį, kiek nedaug popieriaus aptikote per pavasarinę talką. Jei norime dokumentus išsaugoti ateities kartoms ir laikome popierių archyvuose, balintos celiuliozės popieriaus ilgaamžiškumas gali siekti per 200 metų.

- Bet ar visa, kas tinka Europai, tinka ir Lietuvai? Tad gal geriau lėšas rinkti tam, kad miškai būtų intensyviau atsodinami pas mus, o ne kokiame nors Mozambike?

- ES miškininkystė yra moderni ūkio šaka, veikianti pagal pasiūtos ir paklausos dėsnius. Augant medienos paklausai, vis daugiau miškų sodinama ir šiuo metu išsivysčiusiose šalyse, pavyzdžiui, ir ES auga 25 proc. daugiau miškų, nei jų buvo 1901 metais (*šaltinis: www.twosides.info*). Ne išimtis čia ir Lietuva - kaip rodo statistika, pas mus per pastaruosius penkiasdešimt metų miškų plotai irgi tikrai didėjo.

Tačiau pasauliniu mastu miškai nyksta. Besivystančiuose pasaulio regionuose - Afrikoje, Pietų Amerikoje ir Azijoje - daugiausia dėl žemės ūkio plėtrės, medienos naudojimo kurui, miškininkystės tradicijų ir įstatymų trūkumo miškai nyksta, todėl mūsų parama šiems problemiškiems regionams yra labai reikalinga ir laukiama.

Parama Mozambikui - per specialius ekokreditus

- Kaip lietuviai gali padėti Mozambiko miškams?

► **Teiginys, kad popierius gaminamas iš brandžios medienos, yra visiškai klaidingas**

- "Antalis" siūlo atkreipti dėmesį į anglies dvideginio emisiją ir prisidėti prie miškininkystės plėtrės besivystančiose šalyse. Pirkdami naujausiam kainoraštyje širdele pažymėtas popieriaus rūšis galite kompensuoti gaminant popierių ir transportuojant išskirtą anglies dvideginį.

Jo emisiją galima kompensuoti kartu su popieriumi ir kartonu įsigyjant klimato kompensavimo ekokreditų. Už ekokreditus gautomis lėšomis finansuojamas "PlanVivo" (www.planvivo.org) sertifikuotas medžių ir vaismedžių auginimo projektas mažuose šeimos ūkiuose Mozambike. Mozambikas - viena skurdžiausių Afrikos valstybių, kenčianti nuo nepritekliaus ir užsitęsusių pilietišio karo pasekmių. Klimato kompensavimo projektą taip pat vykdo ir kitos "Antalis" kompanijos Švedijoje, Norvegijoje, Danijoje ir Suomijoje.